

JUBILEJI

Anka Vidovič-Miklavčič – šestdesetletnica

Prijetno je pisati jubilejni članek o kolegici ali kolegu, ki kaže deset let po srečanju z Abrahamom tolikšen ustvarjalni zagon kot višja znanstvena sodelavka dr. Anka Vidovič – Miklavčič. Ob obisku v njenem delovnem kabinetu na Inštitutu za novejšo zgodovino lahko vidimo, s kakšno mladostno prizadevnostjo in vnemo se je lotila zbiranja in preučevanja gradiva za novo raziskovalno nalogo o socialističnem taboru na Slovenskem med vojnama, hkrati pa pripravlja za objavo več razprav, za katere opravlja z njej lastno natančnostjo po temeljitem hevrstičnem delu še zadnje korekture. Prav v zadnjem desetletju je jubilarntka z doktorsko disertacijo, s številnimi razpravami in članki v kakovostnem in količinskem pogledu najbolj obogatila svoj znanstveni opus ter se uveljavila kot pomembna raziskovalka slovenske zgodovine med vojnama.

Rodila se je 21. marca 1936 v Gornji Radgoni. Po končanem učiteljskem študiju leta 1954 se je posvetila pedagoškemu delu, ob delni zaposlitvi pa je leta 1961 diplomirala iz zgodovine na Filozofski fakulteti. Tudi

po diplomi je še tri leta poučevala v šoli, leta 1964 pa se je zaposlila kot strokovna sodelavka na Inštitutu za zgodovino delavskega gibanja, sedanjem Inštitutu za novejšo zgodovino. V tej osrednji slovenski raziskovalni ustanovi za sodobno zgodovino je najprej opravljala dokumentacijske naloge. Vodila je strokovno skupino za izdelavo bibliografije člankov o delavskem gibanju, dejansko širše o novejši slovenski zgodovini za čas od konca 19. stoletja do leta 1941. S sodelavkami je objavila štiri bibliografije, sama pa je sestavila bibliografski kazali za predvojno Kroniko slovenskih mest in za dvajset povojnih letnikov Kronike, s čimer je raziskovalcem olajšala uporabo teh dveh osrednjih glasil za slovensko krajevno zgodovino.

Že vzporedno s prizadevnim bibliografskim delom se je v vedno večji meri posvečala raziskovanju novejših slovenske zgodovine, od leta 1975 kot višja strokovna sodelavka, od leta 1990 kot strokovna svetnica. Po uspešnem zagovoru doktorske disertacije Mladinske organizacije in gibanja v meščanskem taboru na Slovenskem 1935 – 1941 je bila 12. maja 1992 promovirana za doktorico zgodovinskih znanosti, svet Filozofske fakultete pa jo je januarja 1993 izvolil v naziv višje znanstvene sodelavke. Postopna preusmeritev v raziskovalno delo, ki se mu v zadnjih dveh desetletjih posveča v celoti, in veliki raziskovalni dosežki v zadnjih letih se vidijo iz njene bibliografije, ki obsega za čas od leta 1968 do 1988. leta 69 samostojnih publikacij, razprav, strokovnih člankov, recenzij, poročil in biografij,¹ samo v letih od 1989 do 1996 je objavila 52 različnih del, več kot deset prispevkov pa ima že v tisku.

Jubilarntka se je najprej posvetila preučevanju organiziranosti in dejavnosti slovenskih železničarjev v narodnoosvobodilnem boju, v katerem so imeli zaradi narave svojega dela pomembno vlogo. Posamezne vidike te problematike je osvetlila v več razpravah in člankih, v monografski obliki pa je obdelala nastanek in razvoj organizacij Osvobodilne fronte ter oblike narodnoosvobodilnega boja na železnici 1941 – 1943 v knjigi Slovenski železničarji pod italijansko okupacijo v Ljubljanski pokrajini (1980, 471 str.). Že pri tem delu je pokazala odliko, značilno tudi za vse druge znanstvene in strokovne prispevke, da je z izjemno

¹ Bibliografija za navedenih dvajset let je objavljena v Prispevkih za novejšo zgodovino XXIX, (Ljubljana) 1989, št. 1, str. 157 – 161, za nadaljnja leta pa je njena bibliografija objavljena v isti reviji v okviru letnih poročil Inštituta za novejšo zgodovino.

prizadevnostjo zbirala vse dostopno dokumentarno gradivo. Iz obdobja NOB je proučevala tudi organiziranost in delovanje mladinskih organizacij, že vzporedno pa je v nekaj razpravah in člankih osvetlila tudi razvoj komunističnih in drugih levičarskih mladinskih organizacij med vojnama. Te raziskave so ji bile izhodišče za načrtno preučevanje organiziranosti in delovanja mladinskih organizacij v meščanskem taboru. Rezultat njenega desetletnega raziskovanja arhivskih, časopisnih in memoarskih virov, literature o navedeni temi skoraj ni bilo, je obsežna doktorska disertacija (649 strani) o mladinskih organizacijah, društvih in gibanjih v meščanskem taboru v letih 1935 – 1941 v jugoslovanskem delu Slovenije, pri čemer je v uvodnem delu podrobno osvetlila to problematiko tudi za čas od začetka kraljeve diktature 1929 do srede tridesetih let. Tako smo z njeno doktorsko disertacijo dobili vsestransko podobo razvoja in delovanja katoliških in liberalnih mladinskih političnih organizacij, kmečko-stanovskih, kulturno-prosvetnih in telesnovzgojnih društev, posebnih dijaških združenj in organizacij delavske mladine v sindikatih ter gibanj okoli mladinskih listov v tridesetih letih v ustreznih okvirih. Pri tem je posvetila posebno pozornost orisu njihovih idejno-programskih temeljev oziroma osvetlitvi odnosov do družbenopolitične in socialnoekonomske problematike, ki so zrcalili njihovo različno usmeritev od levičarske do desničarske. V pripravah doktorske disertacije za tisk jo je mestoma občutno skrčila, delno pa tudi dopolnila. O monografiji Mladina med nacionalizmom in katolicizmom (Ljubljana 1994, XXVI+265 strani) so recenzenti posebej poudarili, da sodi med temeljna dela o politiki in ideologiji na Slovenskem med vojnama. Dodamo naj še, da je orise nekaterih mladinskih organizacij, ki jih je morala zaradi omejenega obsega knjige skrajšati ali celo izpustiti, nato objavila v razširjeni obliki v posebnih razpravah. V Prispevkih za novejšo zgodovino je podrobno prikazala organiziranost srednješolske mladine ter mladinske organizacije v okviru Jugoslovanske radikalne zajednice in Narodne odbrane. V zadnjem času je največ pozornosti posvetila preučevanju kmečko stanovskega gibanja na Slovenskem, ki ga je osvetlila v osmih razpravah. Največ pozornosti je posvetila podrobnemu opisu kmečko stanovskega gibanja v slovenskem katoliškem taboru, v posebni razpravi pa je osvetlila tudi organiziranost liberalne Zveze slovenskih kmetov 1932 – 1935 in njen odnos do perečih problemov kmečkega podeželja. Obdelala je tudi Krekove poglede na zadružništvo in rezultate zadružnega gibanja na Slovenskem od konca 19. stoletja do prve svetovne vojne, osvetlila pa je tudi vlogo Krekovega izročila pri oblikovanju programa kmečko stanovskega gibanja absolventov kmetijskih šol. Svoje izsledke iz zgodovine mladinskega in kmečko stanovskega gibanja je uporabila tudi za pisanje nad trideset stvarnih in biografskih gesel za Enciklopedijo Slovenije. Kot dobra poznavalka predvojne politične problematike je sodelovala pri delu Ključne značilnosti slovenske politike v letih 1929 – 1955 (Ljubljana 1995). Rezultate svojih znanstvenih raziskav je v obdobju 1977 – 1995 posredovala tudi na osmih znanstvenih posvetih v Ljubljani, Krškem, Zagrebu, Linzu in Rimu. Z navedenimi raziskovalnimi dosežki je jubilanтка prispevala dragocen delež k obogatitvi slovenskega zgodovinopisja obdobja od prve do vključno druge svetovne vojne.

Ob sklepu naj kolegici dr. Anki Vidovič-Miklavčič iz lastnih še svežih izkušenj, takšne ima tudi njen inštitutski sodelavec dr. France Kresal, zaupam, da je prag do nadaljnjega življenjskega desetletja lahko prestopiti, če te pri takem koraku spremljajo iskrene čestitke in najboljše želje številnih sodelavcev, s katerimi te je povežalo skupno delo. Tak širok krog prijateljskih sodelavcev si je ustvarila tudi naša jubilanтка. Vsi ji iskreno želimo izpolnitev njenih strokovnih načrtov in osebnih želja.

Miroslav Stiplovšek